

Ragbi Sporcularında Duygusal Zekâ ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Aydiner Birsin YILDIZ¹ Duygu BÜLBÜL² Gözde ALGÜN DOĞU¹

DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1032825>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Ankara/Türkiye

² Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ankara/Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, ragbi sporcularında duygusal zekâ ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma grubu 2020-2021 sezonunda Türkiye Ragbi Federasyonu tarafından düzenlenen lig müsabakalarında oynayan 213 (94 kadın, 119 erkek) ragbi sporcusundan oluşmuştur. Araştırmanın verileri Lane ve diğerleri (2009) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Adiloğulları ve Görgülü, (2015) tarafından yapılan “Sporda Duygusal Zekâ Envanteri” ile Rammstedt ve John (2007) tarafından geliştirilen ve Horzum, Ayas ve Padır (2017) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan “Beş Faktör Kişilik Ölçeği” ile toplanmıştır. Verilerin analizinde bilgisayar destekli veri çözümlene paket programı SPSS kullanılmıştır. Verilerin dağılım değerlendirmeleri çarpıklık ve basıklık puanlamaları üzerinden yapılırken, tüm analizlerde anlamlılık kriteri olarak $p < 0,05$ düzeyi dikkate alınmıştır. Araştırma sonucunda; ragbi sporcularında duygusal zekâ ve kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Ayrıca kadın sporcuların duygusal zekâ düzeylerinin erkek sporculara kıyasla istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular neticesinde ragbi sporcularının kişilik özellikleri açısından dışa dönük bireyler olduğu; duygusal zekâ düzeylerinin orta seviyede olduğu; cinsiyetin, ragbi sporcularının duygusal zekâ düzeylerinde bir belirleyici olduğu ve duygusal zekânın kişilik özellikleri ile istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde ilişkili olduğu söylenebilir.

Sorumlu Yazar:

Duygu BÜLBÜL
duygu93bulbul@gmail.com

Anahtar kelimeler: Duygusal Zekâ, Kişilik, Ragbi

Investigation of the Relationship Between Emotional Intelligence and Personality Traits in Rugby Athletes

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
01.12.2021

Kabul Tarihi:
20.12.2021

Online Yayın Tarihi:
28.12.2021

Abstract

The aim of this research is to examine the relationship between emotional intelligence and personality traits in rugby players. The research group consisted of 213 (94 female, 119 male) rugby players playing in the league competitions organized by the Turkish Rugby Federation in the 2020-2021 season. To achieve the purpose of the study, Emotional Intelligence Inventory in Sports and Five Factor Personality Scale were used. The obtained data were analyzed by SPSS 24 package program. While the distribution evaluations of the data were made on the basis of skewness and kurtosis scores, $p < 0,05$ level was taken into consideration as the significance criterion in all analyzes. As a result of the research; A statistically significant relationship was found between emotional intelligence and personality traits in rugby players. In addition, it was determined that the emotional intelligence levels of female athletes were statistically significantly higher than male athletes. As a result of the findings obtained in the study, it was determined that rugby athletes are extroverted individuals in terms of personality traits; their emotional intelligence levels are moderate; It can be said that gender is a determinant of the emotional intelligence levels of rugby players and that emotional intelligence is statistically significantly related to personality traits.

Keywords: Emotional Intelligence, Rugby, Personality

Giriş

Spor, galip gelme temelli bilinçaltı arzuların tatminini sağlayan, belirli kurallarla sınırlandırılmış şekilde yapılan, rekabete dayalı bilişsel, duyuşsal ve psikomotor faaliyetlerdir (Tazegül, 2014). Bu çerçevede sportif başarıya ulaşabilmek adına motorik özelliklerin yanı sıra psikolojik yönlerin de geliştirilmesi gerekmektedir (Biçer, 2008). Nitekim sporcu başarılı olmak için birçok fiziksel engelin yanında kaygı ve endişe gibi çokça psikolojik engeli de aşmak zorundadır (Biçer, 2008). Bu kapsamda sporcuların psikolojik yapılarının ele alındığı araştırmalarda zihinsel dayanıklılık (Gülhan ve Şahin, 2021; Gülşen, Yıldız, Yılmaz ve Şahan, 2019; Yarayan, Yıldız ve Gülşen, 2018), zihinsel antrenman (Cankurtaran, 2020; Çiftçi, Tolukan ve Yılmaz, 2020; Yarayan ve İlhan, 2018) ve atletik zihinsel enerji (Gülşen, Eryücel, Turna, Yıldız ve Eryücel, 2021; Chiou ve diğerleri, 2020; Yıldız, Yarayan, Yılmaz ve Kuan, 2020; Lu ve diğerleri, 2018) gibi güncel psikolojik becerilerin yanında duygusal zekâ ve kişilik de sürekli olarak ilgi gösterilen kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü duygusal zekâ ve kişilik özellikleri sportif rekabet içerisinde önemli birer belirleyici olabilmektedir. Duygusal zekânın ve kişilik özelliklerinin insanların sosyal hayatlarında, toplumla ve kendileri ile olan iletişim ve öz benliklerinde önemli etkileri olduğu kanıtlanmış ve sportif başarıyla ilişkisine dair araştırma sonuçları raporlanmıştır (Çiftçi ve diğerleri, 2020; Zorlu, Doğu, Yıldız ve Yılmaz, 2017; Tazegül, 2014). Sporcuların genellikle sporcu olmayanlara kıyasla daha dışa dönük, yüksek özgüvenli oldukları (Saint-Phard, Van Dorsten, Marx ve York, 1999), takım sporcularının ise daha dışa dönük, daha bağımsız ve soyut akıl yürütme becerilere sahip olduğu ifade edilmektedir (Steca, Baretta, Greco, D'Addario ve Monzani, 2018).

Kişiliğe dair üzerinde uzlaşmış mevcut bir tanımlama olmasa da hakkındaki genel yargı doğuştan gelen genetik özelliklerle, çevresel faktörlerin etkileşimine bağlı olarak geliştiğidir (Can, 2014). Bu kapsamda kişiliğin değerlendirilebilmesi ve açıklanması adına kapsamlı ve genel bir tanımlama sağlayan model büyük beşlidir (Horzum, Ayas ve Padır, 2017; Goldberg, 1990). Büyük beşli modeli kapsamında kişilik, sosyallik ve cana yakınlık düzeylerini temsil eden *dışa dönüklük*; kişiler arasındaki ilişkiler temelinde yüksek katılım ve işbirliği derecesini temsil eden *yumuşak başlılık*; disiplin, plan ve dikkat gibi öz-kontrol unsurlarını temsil eden *özdenetim*; duygusal denge kontrolü yaparak olumsuz duygudurumlarını yaşamaya eğilim düzeylerini belirlemeye çalışan *nörotizm* ile yeni deneyim ve düşüncelere açık olmayı temsil eden *deneyime açıklık* boyutlarıyla sınıflandırılmış (Horzum ve diğerleri, 2017) ve düşünce ile davranışı etkileyen etmenlerin bir görüntüsü olarak ifade edilmiştir (Esin, 2013). Kişilik, insanın çevresiyle olan etkileşiminde kendini diğer insanlardan ayırt edici, tutarlı ve kalıplaşmış bir ilişki biçimi olarak tanımlanmaktadır (Cüceloğlu, 2002). Kişilik, zihinsel ve duygusal birçok unsuru bünyesinde barındırmaktadır (Türkçapar ve Taymur, 2012). Bu bağlamda karar vermede ve doğru karar alabilmede bir belirleyici

olan duygusal zekâ ile (Yaylacı, 2006) ile olan ilişkisi de araştırmacılar için ilgi çekici bir hal almaktadır.

Duygusal zekâ, yetenek ve kişilik/karma olmak üzere iki farklı temelde ele alınsa da genel olarak kişinin kendisinin ve başkalarının duygularını algılama, duyguları kontrol etme, duygular arasında seçim yapabilme ve duyguları hayata yön vermede kullanabilme becerisi olarak tanımlanabilmektedir. Bünyesinde empati, iyimserlik, girişkenlik gibi kişilik özelliklerini barındırmaktadır (Petrides, Frederickson ve Furnham, 2004). Duyguları kullanarak geleceği dair planlar belirleyebilme, yaratıcı fikirler üretebilme, problem çözme ve dikkat, konsantrasyon gibi performans için önemli unsurları istendik yönde kullanabilmeyi sağlamaktadır (Salovey ve Mayer, 1990).

Bu bilgilerden hareketle sportif performans için kişilik özellikleri ile duygusal zekâ önemli birer özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde de duygusal zekâ ve kişilik özelliklerinin sportif başarıya olan katkılarını kanıtlar (Uğurlu ve Şakar, 2015; Tatar, Tok ve Saltukoğlu, 2011; Şahan, 2008; Küçük ve Koç, 2004) çalışmalarla karşılaşılmaktadır. Fakat nispeten yeni ve gelişmekte olan ragbi sporcularına yönelik araştırmalar ise sınırlıdır. Bu kapsamda ragbi sporcularında duyguları tanıma, tanımlama, yorumlama, üstesinden gelme ve ihtiyaç doğrultusunda kullanabilme mekanizması olarak çalışan duygusal zekânın, kişilik ile ilişkisinin incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada elde edilen ragbi sporcularında duygusal zekâ ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye dair sonuçların ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Gereç ve Yöntem

Ragbi sporcularının duygusal zekâ düzeyleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin ana denence olarak sınındığı bu araştırmada iki veya çok sayıdaki değişkenin birlikte değişiminin varlığını ve/veya derecesini araştıran genel tarama modellerinden ilişkiyel tarama modelinde tasarlanmıştır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013).

Araştırma Grubu:

Araştırma grubunu 2020-2021 sezonunda Türkiye Ragbi Federasyonuna bağlı liglerde oynayan ortalama spor yaşı $\bar{x}=5,32 \pm 4,13$ olan 94 kadın (%44,1) 119 erkek (%55,9) toplamda 213 sporcudan oluşmuştur.

Veri Toplama Araçları:

Sporda Duygusal Zekâ Envanteri (SDZE): Sporda Duygusal Zekâ Envanteri, Shutte ve diğerleri (1998) tarafından geliştirilen Duygusal Zekâ Envanterinin spor ortamında, sporcuların duygusal zekâ düzeylerini belirlenmesi amacıyla revize edilmiş bir envanterdir. Lane vd. (2009) tarafından geliştirilen envanter, Adiloğulları ve Görgülü (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Envanter beş alt boyutta 18 maddeden oluşmaktadır ve 5’li Likert tipi değerlendirmeye tabidir. Elde edilen yüksek puanlar, yüksek düzeyi temsil etmektedir. Duygusal Zekâ (DZ) Ölçeği bünyesinde Başkalarının Duygularını Değerlendirme (BDD), Kendi Duygularını Değerlendirme (KDD), Duyguları Düzenleme (DD¹), Sosyal Beceriler (SB), Duyguların Kullanımı (DK) alt boyutlarını barındırmaktadır.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği: Rammstedt ve John (2007) tarafından geliştirilen ölçek, Horzum ve diğerleri (2017) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 5 boyutta 10 maddeden oluşmaktadır ve 5’li Likert tipi değerlendirmeye tabidir. Elde edilen yüksek puanlar baskın kişilik özelliğini temsil etmektedir. Ölçekte 1, 3, 4, 5 ve 7. sorular ters olarak kodlanmalıdır. Beş Faktörlü Kişilik Ölçeği bünyesinde Dışa Dönüklük (DD²), Yumuşak Bağlılık (YB), Öz Denetim (ÖD), Nörotiklik (N), Deneyime Açıklık (DA) alt boyutlarını barındırmaktadır.

Verilerin Toplama Süreci ve Analizi:

Araştırma veri toplama süreci araştırmacılar tarafından bizzat yürütülmüştür. Bu kapsamda sporculara araştırmacılar tarafından ölçme araçları uygulanmıştır. Araştırmada Dünya Tabipleri Birliği, Helsinki Bildirgesi bilimsel araştırma etik ilkeleri göz önünde bulundurulmuştur. Sporculara, araştırmacının bilimsel bir amaç niteliği taşıdığından, cevaplama samimi ve içten olmalarının, doğru bilgi vermelerinin son derece önemli olduğu vurgulanmıştır.

Elde edilen verilerin analizinde bilgisayar destekli veri çözümleme paket programı SPSS kullanılmıştır. Verilerin dağılım değerlendirmeleri çarpıklık ve basıklık puanlamaları üzerinden yapılmıştır. Bu kapsamda bağımsız gruplar t-testi ve Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan tüm analizlerde manidarlık sınırı olarak $p < 0,05$ düzeyi dikkate alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1

Araştırma Kapsamında Elde Edilen Verilere Dair Betimsel İstatistikler.

	Madde Sayısı	n	$\bar{X}$	Ss	Çarpıklık	Basıklık
BDD	5	213	14,26	2,85	-0,23	-0,26
KDD	3	213	11,39	2,16	-0,54	0,30
DD¹	2	213	7,22	1,91	-0,80	0,34
SB	3	213	10,00	2,42	-0,40	-0,15

DK	6	213	21,54	3,67	-0,30	0,78
DZ	19	213	64,42	9,31	-0,32	-0,02
DD²	2	213	6,80	1,87	-0,26	-0,43
YB	2	213	6,44	1,48	-0,14	0,56
ÖD	2	213	5,40	1,76	0,19	-0,30
N	2	213	6,26	1,71	0,03	-0,13
DA	2	213	6,96	1,77	-0,09	-0,56
K	10	213	31,88	4,04	-0,11	0,06

BDD: Başkalarının Duygularını Değerlendirme, **KDD:** Kendi Duygularını Değerlendirme, **DD¹:** Duyguları Düzenleme, **SB:** Sosyal Beceriler, **DK:** Duyguların Kullanımı, **DZÖ:** Duygusal Zekâ, **DD²:** Dışa Dönüklük, **YB:** Yumuşak Bağlılık, **ÖD:** Öz Denetim, **N:** Nörotiklik, **DA:** Deneyime Açıklık, **K:** Kişilik

Tablo 1 incelendiğinde çalışma grubunun başkalarının duygularını değerlendirme (BDD) alt boyutundan ($\bar{x}=14,26\pm 2,85$); kendi duygularını değerlendirme (KDD) alt boyutundan ($\bar{x}=11,39\pm 2,16$); duyguları düzenleme (DD¹) alt boyutundan ($\bar{x}=7,22\pm 1,91$); sosyal beceriler (SB) alt boyutundan ($\bar{x}=10,00\pm 2,42$); duyguların kullanımı (DK) alt boyutundan ($\bar{x}=21,54\pm 3,67$) puanlarına sahip oldukları belirlenirken toplam duygusal zekâ (DZ) puanının ise ($\bar{x}=64,42\pm 9,31$) olduğu saptanmıştır. Bu kapsamda çalışma grubumuzun en düşük puana sahip olduğu alt boyut duyguları düzenleme (DD²) boyutu olurken en yüksek puana sahip olduğu alt boyut ise duyguların kullanımı (DK) boyutu olmuştur. Öte yandan çalışma grubumuzun Kişilik puanları değerlendirildiğinde ise en düşük puanın öz denetim (ÖD) ($\bar{x}=5,40\pm 1,76$), en yüksek puanın ise deneyime açıklık (DA) boyutundan ($\bar{x}=6,96\pm 1,77$) elde edildiği görülmektedir. Araştırmada verilerin normallik değerlendirmeleri için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında ise verilerin normal dağılım gösterdiği değerlendirilebilmektedir.

Tablo 2

Cinsiyet Değişkeni Açısından Duygusal Zekâ Değerlendirilmesi.

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
BDD	Erkek	118	13,71	2,80	-3.045	0.00*
	Kadın	95	14,88	2,77		
KDD	Erkek	118	11,24	2,16	-1.083	0.28
	Kadın	95	11,56	2,15		
DD¹	Erkek	118	7,10	1,94	-6.368	0.00*
	Kadın	95	7,32	1,90		
SB	Erkek	118	9,50	2,50	-3.106	0.00*
	Kadın	95	10,53	2,26		
DK	Erkek	118	21,21	3,28	-1.380	0.16
	Kadın	95	21,90	4,05		
DZ	Erkek	118	62,77	9,05	-2.726	0.00*
	Kadın	95	66,22	9,28		

*p<0,05

Tablo 2 incelendiğinde sporcuların cinsiyetine göre duygusal zekâ (DZ), başkalarının duygularını değerlendirme (BDD), duyguların düzenlenmesi (DD¹) ve sosyal beceriler (SB) alt boyutlarından edinilen puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Kendi duygularını değerlendirme (KDD) ve duyguların kullanımı (DK) alt boyutlarının ise cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Elde edilen farklılıklar değerlendirildiğinde ise kadın sporcuların, erkek sporculara kıyasla daha yüksek puanlara sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 3

Cinsiyet Değişkeni Açısından Kişilik Değerlendirilmesi.

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
DD²	Erkek	118	6,81	1,93	0,134	0,89
	Kadın	95	6,77	1,81		
YB	Erkek	118	6,36	1,45	-0,950	0,34
	Kadın	95	6,55	1,49		
ÖD	Erkek	118	5,42	1,83	0,370	0,71
	Kadın	95	5,33	1,69		
N	Erkek	118	6,08	1,70	-1,619	0,10
	Kadın	95	6,46	1,68		
DA	Erkek	118	7,08	1,86	0,991	0,32
	Kadın	95	6,84	1,65		

Tablo 3 incelendiğinde sporcuların cinsiyetine göre kişilik özelliklerinin istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 4

Duygusal Zekâ ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi.

	BDD	KDD	DD ¹	SB	DK	DZ	DD ²	YB	ÖD	N	DA
BDD	1										
KDD	,364*	1									
DD¹	,318*	,364*	1								
SB	,355*	,179*	,435*	1							
DK	,394*	,355*	,495*	,441*	1						
DZ	,705*	,606*	,698*	,678*	,815*	1					
DD²	,117	,133	,259*	,281*	,258*	,296*	1				
YB	,078	,016	-,042	,084	-,002	,040	,135*	1			
ÖD	-,066	-,190*	-,301*	-,161*	-,267*	-,274*	-,213*	,041	1		
N	,065	,119	,049	-,091	,052	,054	-,041	,056	-,074	1	
DA	,273*	,241*	,232*	,198*	,334*	,371*	,444*	,058	-,134	-,003	1

* $p<0,05$ ** $p<0,01$

Tablo 4 incelendiğinde duygusal zekâ ile kişilik özellikleri arasındaki korelasyon analizi sonuçları görülmektedir. Sonuçlara göre başkalarının duygularını değerlendirme ile deneyime açıklık arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ($r=,273$; $p<0,05$) bir ilişki saptanmıştır. Kendi duygularını değerlendirme ile öz denetim arasında negatif yönlü, düşük düzeyde ($r=-,190$; $p<0,05$); dışa dönüklük ile pozitif yönlü, düşük düzeyde ($r=,232$; $p<0,05$) bir ilişki saptanmıştır. Duyguları düzenleme ile deneyime dışa dönüklük arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ($r=,259$; $p<0,05$); öz denetim ile negatif yönlü düşük düzeyde ($r=-,301$; $p<0,05$) ve deneyime açıklık ile pozitif yönlü düşük düzeyde ($r=,232$; $p<0,05$) bir ilişki gözlemlenmiştir. Sosyal beceriler ile dışa dönüklük arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ($r=,281$; $p<0,05$); öz denetim ile negatif yönlü, düşük düzeyde ($r=,161$; $p<0,05$); deneyime açıklık ile pozitif yönlü düşük düzeyde ($r=,198$; $p<0,05$) bir ilişki tespit edilmiştir. Duyguların kullanımı ile dışa dönüklük arasında pozitif yönlü ($r=,258$; $p<0,05$); öz denetim ile negatif yönlü, düşük düzeyde ($r=,267$; $p<0,05$) ve deneyime açıklık ile pozitif yönlü, düşük düzeyde ($r=,334$; $p<0,05$) bir ilişki saptanmıştır. Duygusal zekânın dışa dönüklük ile pozitif yönlü, düşük düzeyde ($r=,296$; $p<0,05$); öz denetim ile negatif yönlü, düşük düzeyde ($r=-,274$; $p<0,05$); deneyime açıklık ile pozitif yönlü, düşük düzeyde ($p=,371$; $p<0,05$) ilişki içerisinde olduğu belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Ragbi sporcuları örnekleminde yürütülen bu araştırmada kişilik özellikleri incelendiğinde katılımcıların en baskın kişilik özelliğinin deneyime açıklık olduğu saptanmıştır. Spor yapan bireylerin, yapmayan bireylere kıyasla sorumluluk sahibi, deneyime açık ve dışa dönük bireyler olduğu saptanmıştır (Ülker, 2017; Saygılı, Atay, Eraslan ve Hekim, 2015; Howe, Lukacs, Pastor, Reuben ve Mendola, 2010). Kruger, Du Plooy ve Kruger (2019) yaptığı çalışmada profesyonel ve yarı profesyonel rugby oyuncularının kişilik özelliklerini ele almış ve rugby oyuncularının sırasıyla dikkatli/özenli (conscientious) ve dışa dönüklük (extraversion) özelliklerinin baskın kişilik özellikleri olduğunu saptamıştır. Elde edilen sonuçların literatür ile karşılaştırılması için daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu dikkate alındığında elde edilen sonuçların ilgili literatüre katkı sağlayacağı söylenebilir. Ayrıca elde edilen sonuçlar doğrultusunda çalışma grubumuzu oluşturan ragbi sporcularının yeni duygu ve düşüncelere açık olma ve güncel ve farklı etkinliklere katılma eğiliminde oldukları ifade edilebilir. Diğer spor branşlarına kıyasla nispeten yeni ve gelişmekte olan ragbi ile ilgileniyor olmaları da bu durumun bir sonucu olabilir.

Araştırma kapsamında duygusal zekânın cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Kadın sporcuların erkek sporculara kıyasla istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek duygusal zekâ düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Kadın sporcuların duygusal zekâ bileşenlerinden başkalarının duygularını değerlendirme, duygu düzenleme

ve sosyal beceri düzeylerinde erkek sporculara kıyasla anlamlı bir şekilde daha yüksek puanlara sahip olduğu tespit edilmiştir. İlgili literatür incelendiğinde aksini rapor eden araştırma sonuçlarıyla karşılaşılsa da kadınların erkeklere kıyasla duygusal açıdan daha zeki olduğunu raporlayan araştırma sonuçlarının yoğunluğundan dikkat çekmektedir (Türkekul, 2019; Yeniad, 2019; Austin, Evans ve Potte, 2005; Charbonneau ve Nicol, 2002; Constantine ve Gainor 2001; Reiff, Hatzev, Bramel ve Gibbon, 2001; Ciarrochi, Chan ve Bajgar, 2001; Ciarrochi, Chan ve Caputi, 2000; Mayer, Caruso ve Salovey, 1999; Schutte ve diğerleri, 1998). Bu bağlamda elde edilen sonuçların ilgili literatür ile paralellik gösterdiği, ragbi sporcuları örnekleminde de cinsiyetin duygusal zekâ için bir belirleyici olduğu ve kadın ragbi sporcularının erkek ragbi sporculara kıyasla daha yüksek duygusal zekâ düzeylerine sahip oldukları ifade edilebilir.

Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer sonuç ise kişilik özelliklerinin cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaşmadığıdır. Literatür incelendiğinde bu sonuçlarla paralellik gösteren araştırma sonuçlarıyla karşılaşılmaktadır (Altıparmak, 2019; Sağlam, 2017; Topçu, 2017). Fakat detaylı araştırmalarda bu sonuçların aksini rapor eden araştırmaların olduğu da görülmektedir. Bu durumun, çalışma gruplarının farklılıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu araştırmalarda da kadın sporcuların erkek sporculara kıyasla uyumluluk, dışa dönüklük, sorumluluk ve gelişime açıklık boyutlarında (Ağduman, 2018), gelişime açıklık, dışa dönüklük ve sorumluluk (Ülker, 2017), gelişime açıklık, dışa dönüklük ve sorumluluk kişilik boyutlarında (Ülker, 2017); öz denetimlilik (Tanbuğa, 2018); uyumluluk ve dışa dönüklük (Weisberg, De Young ve Hirsh, 2011) boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı raporlanmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen son bulgu ise duygusal zekânın kişilik özellikleri ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler içinde olduğudur. Sonuçlara göre duygusal zekâ öz denetim ile negatif yönlü, dışa dönüklük ve deneyime açıklık ile pozitif yönlü bir ilişki içerisindedir. Literatür incelendiğinde duygusal zekânın kişilik ile ilişkili olduğunu raporlayan araştırma sonuçlarıyla karşılaşılmaktadır. Petrides ve Furnham (2001), duygusal zekâ ile duygusal tutarsızlık, dışa dönüklük, gelişime açıklık ve öz denetim ile pozitif yönlü, yumuşak başlılıkla ise ters yönlü bir ilişki içerisinde olduğunu belirtmiştir. Tok (2008), duygusal zekanın beş temel kişilik özelliğiyle de ilişki içerisinde olduğunu raporlamıştır. Elde edilen sonuçlar literatür ile değerlendirildiğinde tam bir mutabakatın olmadığı ifade edilebilir. Ragbi sporcuları açısından değerlendirilebilmesi için de daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak ragbi sporcuları örnekleminde de cinsiyetin, duygusal zekânın bir belirleyicisi olduğu ve gelişim, tanınma sürecinde olan ragbi sporunun, yeni fikirlere ve etkinliklere katılım eğiliminde olan deneyime açık bireyler tarafından tercih edildiği ve söylenebilir.

Kaynakça

- Adiloğulları, İ., ve Görgülü, R. (2015). Sporda duygusal zekâ envanterinin uyarlama çalışması. *Uluslararası Spor Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 1(2), 83-94.
- Ağduman, F. (2018). *Antrenör sporcu ilişkisi ve kişilik özelliklerinin kış sporlarında motivasyona etkisi*. Doktora tezi, Atatürk Ü. Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Altıparmak, Y. (2019). *İngeleme ve kişilik: Temaslı ve temassız spor branşıyla uğraşan sporcular üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans tezi, Ege Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Austin, E., Evans, R. G., ve Potte V. (2005). A preliminary study of emotional intelligence, empathy and exam performance in first year medical students. *Personality and Individual Differences*, 39:1395-1405.
- Biçer, T. (2008). *Yaşam ve Sporda Doruk Performans, Başarının Zihinsel Dinamikleri*. 10. Baskı, İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (14. Baskı). 90-150. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Can, G. (2014). *Kişilik Gelişimi*. Binnur Yeşil Yaprak (Der.), Eğitim Psikolojisi, Ankara: Pegem Akademi, 125.
- Cankurtaran, Z. (2020). Okçuların rekabet ortamında kullandıkları zihinsel antrenman becerilerinin sıralama atış skorlarına etkisi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 13-29.
- Charbonneau, D. ve A. M. Nicol (2002). Emotional intelligence and leadership in adolescents. *Personality and Individual Differences*, 33,1101-1113.
- Chiou, S. S., Hsu, Y., Chiu, Y. H., Chou, C. C., Gill, D. L., ve Lu, F. J. (2020). Seeking positive strengths in buffering athletes' life stress–burnout relationship: The moderating roles of athletic mental energy. *Frontiers in Psychology*, 10, 3007.
- Ciarrochi, J. V., Chan A. Y. C., ve Bajgar, J. (2001). Measuring emotional intelligence in adolescents. *Personality and Individual Differences*, 31, 1105-1119.
- Ciarrochi, J. V., Chan A. Y. C., ve Caputi, P. (2000). A critical evaluation of the emotional construct. *Personality and Individual Differences*, 28 (3), 539-561.
- Constantine, M. G., ve Gainor, K. A. (2001). Emotional intelligence and empathy: Their relation to multi - cultural counseling knowledge and awareness. *Professional School Counseling*, 5, December, 2, 17-34.
- Cüceloğlu, D. (2002). *İnsan ve Davranışı*, 10. Baskı, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çiftçi, M. C., Tolukan, E., ve Yılmaz, B. (2020). Sporcuların zihinsel antrenman becerileri ile sürekli sportif öz güven düzeyleri arasındaki ilişki. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26(1), 151-162.
- Esin, Ö. (2013). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeylerinin duygusal zekâ ve beş faktör kişilik özellikleri açısından incelenmesi*. Konya Necmettin Erbakan Ü. Doktora tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Goldberg, L. R. (1990). An alternative “description of personality”: The Big-Five factor structure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 1216–1229.
- Gülhan, A., ve Şahin, A. (2021). Sporcularda duygusal öz yeterliliğin zihinsel dayanıklılığı belirlemedeki rolü. *Uluslararası Türk Spor ve Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 1(1), 58-73.
- Gülşen, D. B. A., Yıldız, A. B., Yılmaz, B., ve Şahan, H. (2019). Spor bilimleri fakültesindeki öğrencilerin kendinle konuşma ve zihinsel dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 459-470.
- Gülşen, D., Eryücel, M., Turna, B., Yıldız, M., ve Eryücel, S. (2021). Are dispositional hope levels in athletes a predictor of athletic mental energy?. *Progress In Nutrition*, 23.

- Horzum, M. B., Ayas, T., ve Padır, M. A. (2017). Beş faktör kişilik ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması adaptation of big five personality traits scale to Turkish culture. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 398-408.
- Howe, L. D., Lukacs, S. L., Pastor, P. N., Reuben, C. A., ve Mendola P. (2010). Participation inactivities outside of school hours inrelation to problem behavior and social skills in middle. *Journal of School Health*, 80(3),119–125.
- Kruger, A., Du Plooy, K., ve Kruger, P. (2019). Personality profiling of South African rugby union players. *Journal of Psychology in Africa*, 29(4), 383-387.
- Küçük, V., ve Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.10.131-14
- Lane, A. M., Meyer, B. B., Devonport, T. J., Kevin, A. D., Thelwell, R., Gill, G. S., Diehl, C. D. P., Wilson, M.,ve Weston, N. (2009). Validation of the emotional intelligence scale for use in sport. *Journal of Sport Science and Medicine*, 8, 289-295.
- Lu, F. J., Gill, D. L., Yang, C., Lee, P. F., Chiu, Y. H., Hsu, Y. W., ve Kuan, G. (2018). Measuring athletic mental energy (AME): instrument development and validation. *Frontiers in Psychology*, 9, 2363.
- Mayer, J. D., Caruso D. R., ve Salovey, P. (1999). Emotional intelligence meets traditional'standarts for an intelligence", *Intelligence*, 27 (4), 267-298.
- Petrides, K. V., Frederickson, N., ve Furnham, A. (2004). The role of trait emotional intelligence in academic performance and deviant behavior at school. *Personality And Individual Differences*, 36(2), 277-293.
- Petrides, K. V., ve Furnham, A. (2001). Trait emotional intelligence: Psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *European Journal of Personality*, 15, 425-448.
- Rammstedt, B., ve John, O. P. (2007). Measuring personality in one minute or less: A 10-item short version of the Big Five Inventory in English and German. *Journal of research in Personality*, 41(1), 203-212Schutte, N.S., Malouff, J.M., Hall, L.E., Haggerty, D. J., Cooper, J.T., Golden, C.J.,
- Reiff, H. B., Hatzes, N. M., Bramel, M. H., ve Gibbon, T. (2001). The relation of learning disabilities and gender with emotional intelligence in college students. *Journal of Learning Disabilities*, 34 (1), 66-78.
- Sağlam, M. H. (2017). *Öğretmen algularına göre yöneticilerin kişilik özellikleri ve hizmetkâr liderlik davranışları*. Yüksek Lisans tezi, Marmara Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Saint-Phard, D., Van Dorsten, B., Marx, R. G., ve York, K. A. (1999). Self-perception in elite collegiate female gymnastics, cross-country runners and track-and-field athletes. *Mayo Clinic Proceedings*, 74(8), 770–774. <https://doi.org/10.4065/74.8.770>.
- Salovey, P., ve Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185-211.
- Saygılı G., Atay E., Eraslan M., ve Hekim, M. (2015). Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin kişilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 161-170.
- Schutte, N. S., Malouff, J. M., Hall, L. E., Haggerty, D. J., Cooper, J. T., Golden, C. J., ve Dornheim, L. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 25, 167-177.
- Steca, P., Baretta, D., Greco, A., D'Addario, M. ve Monzani, D. (2018). Associations between personality, sports participation and athletic success. A comparison of Big Five in sporting and non-sporting adults. *Personality and Individual Differences*, 121, 176–183.
- Şahan, H. (2008) Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. *KMU İİBF Dergisi*, 10, 261-278.
- Şat, A., Amil, O., ve Özdevecioğlu, M. (2015). Duygusal zekâ ve duygusal emek düzeylerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi: Özel okul öğretmenleri ile bir araştırma. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 39(2), 1-20.

- Tanbuğa, U. B. (2018). *Okul takımlarında spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beş faktör kişilik özelliklerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Tatar, A., Tok, S., ve Saltukoğlu, G. (2011). Gözden geçirilmiş Schutte duygusal zekâ ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi, *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 21(4), 325-338.
- Taymur, İ., ve Türkçapar, M. H. (2012). Kişilik: tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 154-177.
- Tazegül, Ü. (2014). Sporun kişilik üzerindeki etkisinin araştırılması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25, 537-544.
- Tok, S. (2008). *Performans sporcusu ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinde duygusal zekâ ile kişilik özelliklerinin karşılaştırılması*. Doktora tezi, Ege Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Topçu, F. (2017). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde beş faktör kişilik özelliklerinin yordayıcı etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Fatih Sultan Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkecul, K. (2019). *Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının duygusal zekâ ve akademik özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Bartın Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Uğurlu, F. M., ve Şakar, M. (2015). Spor yapan ve spor yapmayan öğrencilerin duygusal zekâ ve mutluluk düzeylerinin karşılaştırılması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(17).
- Ülker, M. (2017). *Spor yapan ve yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin kişilik özellikleri, karar verme stilleri, stresle başa çıkma stratejilerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans tezi, Mehmet Akif Ersoy Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Weisberg Y.J., De Young, C. G., ve Hirsh, J. B. (2011). Gender differences in personality across the ten aspects of the bigfive. *Frontiersin Psychology*.
- Yarayan, Y. E., ve İlhan, E. L. (2018). Sporda zihinsel antrenman envanterinin (SZAE) uyarlama çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(4), 205-218.
- Yarayan, Y. E., Yıldız, A. B., ve Gülşen, D. B. A. (2018). Elit düzeyde bireysel ve takım sporu yapan sporcuların zihinsel dayanıklılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research*, 11(57).
- Yaylacı, Ö. (2006). *Kariyer Yaşamında Duygusal Zekâ ve İletişim Yeteneği*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Yeniad, S. (2019). *Farklı branşlarda spor yapan 10-14 yaş grubu bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Hatay Mustafa Kemal Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hatay.
- Yıldız, A. B., Yarayan, Y. E., Yılmaz, B., ve Kuan, G. (2020). Atletik zihinsel enerji ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(3), 108-119.
- Zorlu, E., Doğu, G., Yıldız, A. B., ve Yılmaz, B. (2017). Atletizm Branşındaki Sporcuların Kişilik Özelliklerinin Başarı Motivasyonuna Etkisinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 24-35.